

טיפול באמצעות אמנויות

הגדרה ואמות-מידה מקצועיות

הגדרה

טיפול באמצעות אמנויות הינו מקצוע בריאות בו נעשה שימוש בתהליכי יצירה והבעה אמנותיים בטיפול בהפרעות נפשיות, התנהגותיות, התפתחותיות ואורגניות, באמצעות אחד משישה תחומי האמנויות: בטיפול באמנות חזותית, ביבליותרפיה, דרמה תרפיה, מוסיקה, פסיכודרמה ותנועה ומחול. מטפלים באמצעות אמנויות עובדים עם מגוון אוכלוסיות, מילדים ועד קשישים; עובדים עם במגוון בעיות (בריאות נפש, אוטיזם, טראומה, ליקויי למידה ילדים בסיכון ועוד); במתכונת פרטנית, דיאדית וקבוצתית; בגישה דינאמית, מערכתית, קוגניטיבית-התנהגותית ועוד.

מטרת העל של הטיפול באמצעות אמנויות היא טיפוח של כוחות הנפש וחיזוק כישורי ההתמודדות וההסתגלות של האדם ברמה האישית והחברתית, בשאיפה לאיכות חיים טובה ותפקוד אופטימלי.

הנחות היסוד

- עיסוק בתהליכי יצירה הוא צורך אנושי מולד, חוצה תרבויות, גיל וזמן.
- היצירה מהווה שפת תקשורת ודרך ביטוי שאינן בהכרח מילוליות, המאפשרת רובד עקיף ועמוק, לצד זה המילולי.
- תהליכי יצירה והבעה בטיפול מאפשרים התבוננות, שיקוף, הבנה ותובנה של משמעות היצירה, וכן יכולת לקדם שינוי, לעודד צמיחה ותחושת חיות.
- טיפול באמצעות אמנויות משלב בין עולמות ידע ותאוריה מתחומי הפסיכולוגיה, האמנויות השונות ומדעי המוח.

התהליך הטיפולי

התהליך הטיפולי כולל הערכה, טיפול, ייעוץ, הנחייה והדרכה. העיסוק ביצירה במרחב הטיפולי משמעותי לתפקוד נפשי בריא, מאפשר לבטא מצוקה בשפה לא מילולית, באופן שאינו מאיים על המטופל ואינו "שובר" הגנות, שלעיתים הכרחיות. כך מתאפשר קשר נוסף עם המטופל המתקיים גם בממד החווייתי, הגלוי והסמוי, שיש בו כדי להקל על ההתמודדות עם הקושי.

ההתייחסות לתהליך היצירה ולתוצר האמנותי מאפשרת העלאת המודעות לעצמי ולזולת, חיזוק היכולת הקוגניטיבית והרגשית, ושיפור ההתמודדות עם סימפטומים וקשיים בתחום הנפשי והפיזי - (כגון: מצבי לחץ, חוויות טראומטיות, מחלות ועוד).

הכשרה והסמכה

בהתאם להנחיות המועצה להשכלה גבוהה שנקבעו בשיתוף משרד הבריאות, תהליך ההכשרה למקצוע כולל לימודים ברמת תואר שני בטפול באמצעות אמנויות בשילוב הכשרה מעשית תחת הדרכה. גופי מדינה המעסיקים מטפלים באמצעות אמנויות נשענים על שלושה מסמכים המגדירים את אמות המידה הנדרשות על מנת לעסוק במקצוע:

- חוזר מנכ"ל משרד הבריאות (19/10)
- מתווה המל"ג לתואר שני בטיפול באמצעות אמנויות הכולל שנת הכשרה מעשית מתקדמת - סה"כ 1560 שעות של הכשרה מעשית (יולי 2010).
- תנאי הקבלה לאיגוד המקצועי י.ה.ת.

איגוד י.ה.ת. קורא למעסיקים להקפיד הקפדה יתרה על עמידת המטפלים המתקבלים לעבודה בדרישות ההכשרה המקצועיות כפי שנקבעו על ידי המל"ג בתאום עם משרד הבריאות.

נשמח לסייע ולענות על כל שאלה בנושא.

י.ה.ת. - האיגוד הישראלי לטיפול באמצעות אמנויות,

yahat2013@gmail.com

052-4781228

מקורות אקדמיים לעיון

- Dogan, T. (2010). The effects of psychodrama on young adults' attachment styles. *The Arts in Psychotherapy*, 37(2), 112-119.
- Dokter, D., & Winn, L. (2009). Evaluating dramatherapy, EBP and PBE: A research project. *Dramatherapy*, 31(1), 3-9.
- Geretsegger, M., Elefant, C., Gold, C., & Mossler, K. (2014). Music therapy for autistic spectrum disorder (Update Cochrane Database of Systematic Reviews), The Cochrane Library, Chichester, UK: John Wiley & Sons.
- Gold, C., Wigram, T & Elefant, C. (2006). Music therapy for autistic spectrum disorder (Cochrane Database of Systematic Reviews), The Cochrane Library, Issue 2. Chichester, UK: John Wiley & Sons.
- Heim, C., Mayberg, H.S., Mletzko, T., Nemeroff, C.B., & Pruessner, G.C. (2013). Decreased cortical representation of genital somatosensory field after childhood sexual abuse. *American Journal Psychiatry*, 170, (616–623).
- Kaplan, F. F. (2001). Areas of inquiry for art therapy research. *Art Therapy: Journal of the American Art Therapy Association*, 18(3), 142–147.
- Kapitan, L. (1998). In pursuit of the irresistible: Art therapy research in the hunting tradition. *Art Therapy: Journal of the American Art Therapy Association*, 15(1), 22–28.
- Leckey, J. (2011). The therapeutic effectiveness of creative activities on mental well-being: A systematic review of the literature. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 18(6), 501-509.
- Lev-Wiesel, R. (2008). Child sexual abuse: A critical review of intervention and treatment modalities. *Children and Youth Services Review*, 30(6), 665-673.
- Lev-Wiesel, R., & Amir, G. (2014). The Role of Dissociation in Self Injurious Behaviour among Female Adolescents Who Were Sexually Abused. *Journal of Child Sexual Abuse*, 23(7).
- Lev-Wiesel, R. (2015). Using drawings within therapy. *Academic Journal of Creative Arts Therapies*, 5(2), 318-325.
- Lev-Wiesel, R. (2015). Childhood sexual abuse: From conceptualization to treatment. *Journal of Trauma & Treatment*, 4(4), <http://dx.doi.org/10.4172/2167-1222.1000259>
- Orkibi, H., Azoulay, B., Regev, D., & Snir, S. (2017). Adolescents' dramatic engagement predicts their in-session productive behaviors: A psychodrama change process study. *The Arts in Psychotherapy*, 55, 46-53.
- Scheuffgen, K., Pniewski, B., & König, A. (2016). Evaluation of psychodramatherapy in an institution for traumatised boys with sexually abusive behaviours. *Zeitschrift für Psychodrama und Soziometrie*, 1-18.
- Vural, P., Akkaya, C., Küçükparlak, I., Ercan, I., & Eracar, N. (2014). Psychodramatic group psychotherapy as a parental intervention in attention deficit hyperactivity disorder: A preliminary study. *The Arts in Psychotherapy*, 41(3), 233-239.

י.ה.ת. - יצירה הכעה תרפיה - האגודה לטיפול באמנויות בישראל
The Israeli Association of Creative & Expressive Therapies

ת.ד. 295 בנימינה, 3055103 | טלפונים 052-4781228, 04-6780018 | www.yahat.org | yahat2013@gmail.com